

Erkki Lyytikäinen

Kirjallisuuteus on kirjallisuuden kova ydin

Markus Lång (2011) on tyytymätön uudissanaan *kirjallisuuteus* (Lyytikäinen 2010), jolla ehdotan käännettäväksi venäjän termin *literaturnost'*. Lång puoltaa sanaa *kirjallisuudenomaisuus*.

Långin kannattamassa termissä on monta ongelmaa. *Kirjallisuudenomaisuus* on ensinnäkin termiksi toivottoman pitkä. Toiseksi se ei ole termi lainkaan vaan lähinnä selite. Mutta mikä pahinta, selitteeksi se on väärä. Semantiikka ei täsmää. Tämän huomaa, kun miettii vaikkapa suomen sanaa *tutunomainen*. Sen merkitys on ”ikään kuin tuttu; tutulta tuntuva; lähes tuttu”. Tämän mukaisesti sanan *kirjallisuudenomainen* merkitys on ”kirjallisuutta muistuttava, kirjallisuudelta tuntuva” tjs. ja *kirjallisuudenomaisuus* on vastaava ominaisuudennimi. Sen sijaan *literaturnost'*, *kirjallisuuteus* on kirjallisuuden kova ydin, se mikä tekee kirjallisuudesta kirjallisuuden, ei mitään vähän sinne päin.

Kielitoimistosta saamani tiedon mukaan suomen kielen lautakunta ei ole käsitellyt *kirjallisuudenomaisuus*-sanaa. Sen sijaan toimisto on kyllä parikymmentä vuotta sitten tarjonnut sitä käyttöön asiakkaan kysymyksen johdosta.

Kirjallisuuteus ei toki ole kielenvastainen. Se on vain uutuuttaan outo – kuten kaikki uudismuodostelmat, kunnes vakiintuvat.

Lähteet

LÅNG, MARKUS 2011: *Kirjallisuudenomaisuutta* on suositeltu. *Avain* 2, 68.

LYYTIKÄINEN, ERKKI 2010: Kirjallisuuden ydin: kirjallisuuteus. *Avain* 3, 65–66.